

Posudek diplomové práce

K vypracování posudku mi jako vedoucímu práce byla předložena diplomová práce **Kristýny Altmanové** na téma *Současná srbská frazeologie ve srovnání s češtinou (se zaměřením na srbská frazeologická přirovnání)*, Praha 2011, 112 str.

Práce se skládá z teoretického úvodu a rozboru výsledků vlastního frazeologického výzkumu prováděného v Srbsku. Je doplněna rovněž srbsko-českým slovníčkem přirovnání, která jsou v práci zkoumána. Obsahuje také řadu příloh, které dokumentují postup použitý při výzkumu.

V poměrně obsáhlém teoretickém úvodu autorka nejprve podává stručný přehled o vývoji frazeologického bádání v srbském, chorvatském a českém prostředí a o jeho postupném etablování jako vědecké disciplíny. Pokračuje prezentací soudobé frazeologické teorie, přičemž vychází především z výsledků celoživotní vědecké práce prof. Františka Čermáka, jehož frazeologická koncepce je v celém zkoumaném regionu patrně nejpropracovanější. Teoretický úvod uzavírá pasáž věnovaná konkrétně přirovnáním, což předznamenává zúžení zkoumaného tématu v praktické části práce právě na tuto oblast frazeologie. Celý teoretický úvod dokládá, že se autorka dobře obeznámila se všemi úskalími frazeologického výzkumu a pokusila se v něm o shrnutí a zobecnění dosavadních poznatků, což je poměrně obtížné, neboť u většiny badatelů se setkáváme spíše se zpracováním dílčích témat a rozbohem jednotlivých frazémů, zatímco teoretická syntéza bývá vzácností. Nemůžeme autorce tedy mít za zlé, že se v této části práce dominantně opírá především o jeden zdroj, neboť koncepce prof. Čermáka je jako jedna z mála teoreticky konzistentní.

V praktické části práce se diplomantka musela vyrovnat s nesnadným úkolem, jak vůbec koncipovat vlastní frazeologický výzkum. Specifikem frazémů je totiž to, že se v psaném jazyce vyskytují poměrně s nízkou frekvencí, a proto jsou k jejich výzkumu jazykové korpusy jen obtížně použitelné. Slovníky a sbírky frazémů pak často nezohledňují jejich frekventovanost, územní rozdíly ani aktuálnost a mnohdy obsahují i zcela ojedinělá rčení zaznamenaná např. v době národního obrození, avšak stále přepisovaná i do dnešních frazeologických slovníků. Písemné prameny vypovídají tedy jen velmi málo o aktuálním užívání frazémů. Proto se diplomantka nakonec rozhodla pro výzkum formou ankety mezi rodilými mluvčími v Srbsku.

Při koncipování svého výzkumu si diplomantka byla velmi dobře vědoma jeho úskalí, na která ve své práci také objektivně poukazuje. Aby byly výsledky takového průzkumu relevantní, musí se ho zúčastnit velké množství respondentů. Pro jednoho člověka je však téměř nemožné získat dostatek respondentů pro vyhodnocení obsáhlého souboru frazémů. Proto bylo nutno počet zkoumaných frazémů omezit. Autorka tedy zúžila oblast svého zájmu na přirovnání. Vytvořila si několik hypotéz ohledně rozšíření a užívání přirovnání v současném jazyce. Ty se pak pokusila ověřit na několika cíleně vybraných skupinách přirovnání. Pomocí dotazníku, který je součástí přílohy, testovala jak aktivní, tak pasivní znalost přirovnání. Součástí dotazníku byly i otázky na věk, pohlaví, geografický původ a sociální prostředí respondentů.

Získaná data se diplomantka pokusila statisticky vyhodnotit pomocí metody testování hypotéz. Je třeba zvláště ocenit, že se snažila o takto exaktní vyhodnocení výzkumu, i když v těchto metodách, vzhledem ke svému humanitnímu zaměření, není příliš zběhlá a byla tedy do značné míry odkázána na externí pomoc a mechanickou aplikaci doporučených postupů. Pro testování některých hypotéz by možná bylo vhodnější použití některých specifitějších statistických testů, což by však mělo smysl až v případě rozsáhlejších výzkumů, jejichž výsledky by autorka chtěla publikovat.

Hlavními nedostatky provedeného výzkumu, kterým se však autorka prakticky nemohla vyhnout, jsou nereprezentativní vzorek respondentů a apriorní subjektivní výběr malého okruhu zkoumaných přirovnání, který již sám o sobě mohl výsledky znatelně zkreslit. To je možná také důvodem, proč některé z nastolených hypotéz na základě provedeného průzkumu nebylo možno ani vyvrátit, ani potvrdit. Na oba výše uvedené nedostatky však autorka ve své práci zcela seriózně upozorňuje a nemohou jí tedy být přičteny k tíži.

Za hlavní přínos práce pokládám to, že si autorka v praxi otestovala výhody i nedostatky metody průzkumu za pomoci internetového dotazníku. I když vlastní výsledky v některých směrech nejsou zcela jednoznačné, alespoň naznačují jisté trendy a směr, kterým by se obdobné výzkumy mohly v budoucnu ubírat.

Po obsahové i formální stránce předložená práce zcela splňuje veškeré nároky kladené na diplomovou práci a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze, 7. 9. 2011

Mgr. Karel Jirásek, Ph.D.